

žvilgsnio smulkmenoms kaip tvarkingas lentos naudojimas, dėstytojo kalba, jo laikysena, išvaizda.

Per visą ilgą pedagoginį ir mokslinį savo gyvenimą visada mielai dalydavosi patyrimu, teorinėmis žiniomis su kolegomis, aspirantais ar studentais. Būdamas reiklus kolegoms, jis pats visuomet buvo darbštumo ir žemaitiško tvirtumo pavyzdys. A. Jucys nebuvo abejingas bendradarbių interesams ir kiek galėdamas visuomet jiems padėdavo.

Rankraštis yra akad. A. Jucio memorialiniame kambaryje

PROFESORIAUS PEDAGOGINĖ VEIKLA

VIKTORAS KYBARTAS

Profesoriaus A. Jucio nėra tarp mūsų, tačiau jis buvo ir išliks visiems, jį pažinojusiems, asmenybe. Be galo darbštus, aštraus proto, nepaprastų gabumų, didelės erudicijos, taurios dvasios darbininkas paliko daug savo darbo vaisių. Tai didelis mokslininkas, teorinės fizikos Lietuvoje pradininkas, mokslinio darbo tradicijų kūrėjas, mokslo įstaigų organizatorius. Jo mokslinė veikla įamžinta šimtais mokslinių straipsnių, trimis monografijomis.

Jis buvo nepaprastai geras pedagogas ir mokytojas. Ne visi didieji mokslininkai geba būti ir mokytojai. Profesorius A. Jucys visą gyvenimą buvo mokytojas tiesiogine prasme. Jis mokė ir svarbiausia – daugelį savo mokinių išmokė. Jis kažkaip nepastebimai skiepijo žinias, norą žinoti, skiepijo, atrodo, be didelių pamokymų, ilgų kalbų, mokėjo nuteikti visus darbui, ir darbas darėsi ne prievarta, o būtinumu.

Pedagoginį darbą pradėjo 1933 m. Vytauto Didžiojo universitete, vėliau iki pat mirties dirbo jį Vilniaus universitete. Netgi eidamas įvairias atsakingas ir sudėtingas administracines pareigas, niekad nenutraukė pedagoginio darbo. 1972 m. perdavęs katedros vedėjo pareigas prof. A. Bandzaičiui, jau buvo pasiryžęs visai atsakyti pedagoginio darbo, tačiau jo nedirbti negalėjo – paskaitas skaitė ir toliau.

Nors publikuotų metodinių darbų ir nepaliko, bet jo pedagoginiai nuopelnai dideli. Jo, kaip pedagogo, veiklai būdingas nepaprastas darbštumas ir kruopštumas. Tą

darbą jis dirbo labai atsakingai. Svarbiausia, jog stengėsi visus išmokyti. Jis pirmasis parengė ir pateikė studentams visų teorinės fizikos kursų konspektus. Nereikia net sakyti, jog parengti paskaitos konspektą sau yra vienas dalykas, o visai kitas – parengti jį kitiems. Tam reikia įdėti nepaprastai daug darbo, reikia daug žinių. Tie konspektai buvo labai populiarūs. Jais gana ilgai naudojosi įvairių specialybių studentai, konspektai buvo pirmasis mokslo žinių bei metodikos šaltinis ir jo paties mokiniams, pradėjusiems pedagoginį darbą. Profesorius A.Jucys savo skaitomus kursus nuolat keisdavo, tobulindavo, pildydavo vis naujais pavyzdžiais. Profesorius A.Jucys buvo specialiųjų seminarų pradininkas. O seminarai – tai savarankiško darbo pradžia, paauginimas savo nuomonei reikšti, mokslo teiginiams bei rezultatams vertinti. Nuo seminarų ir darbas prasideda.

Daug dėmesio skyrė metodologijai. Visus kursus pradėdavo filosofiniais klausimais, o pusę gamybinės-pažintinės praktikos skirdavo V.Lenino knygai „Materializmas ir empiriokriticizmas“ studijuoti.

Paskaitoje svarbu ne tik tai pateikti tam tikrą informacijos kiekį, bet ir kaip jį pateikti. Prof. A.Jucys paskaitų ir seminarų metu vertė galvoti, analizuoti, daryti išvadas. Per paskaitą jis paprastai duodavo klausimų iš praeitos medžiagos ir ne šiaip patikrindavo, ar studentai ruošiasi, bet klausimai būdavo susieti su nagrinėjama tema. Jis teiraudavosi studentų nuomonės, klausdavo, kaip reiktų toliau spręsti uždavinį. Visa tai vertė studentus nuolat studijuoti, peržiūrėti išeitą medžiagą, sekti paskaitą aktyviai, galvojant.

Jis gerai pažino savo studentus, būdavo susidaręs nuomonę apie jų sugebėjimus ir darbštumą. Turėjo savo egzaminavimo metodiką. Atėjęs į egzaminą pasakydavo, kam kokį pažymį gali parašyti. Jeigu pažymys netenkino, reikėjo atsakinėti. Pagaliau ir egzamino metu ne tik tikrino žinias, bet ir mokė. Išdalydavo bilietus, visi ruošdavosi. Paskui liepdavo vienam skaityti savo bilieto klausimus, o draugas turėdavo jį juos atsakinėti. Tas, kuris ruošėsi, privalėjo taisyti klaidas ir papildyti. Papildyti prašydavo ir kitų studentų. Todėl egzamino metu visi klausydavo, visi sekdamo ir kartu mokydavosi, gilindavo savo žinias. Reikia pasakyti, jog dvejetus rašydavo retai. Bet jų ir nereikėjo rašyti, nes visus išmokydavo.

Labai daug dėmesio skyrė jauniems dėstytojams. Dažnai lankydavo paskaitas vienas pats arba su kitais katedros darbuotojais. Iš anksto neįspėdavo, aptarimai vykdavo tuoj po paskaitos. Reiklus buvo ne tik dalykinei paskaitos pusei, bet ir metodikai. Fiksuodavo visus nereikalingus žodžius, neteisingą elgseną prie lentos – stovėseną, lentos panaudojimą, pasikartojimus ir pan. Tikrintojams darydavo pastabas, kad nereikia akivaizdžiai žymėti dėstytojo klaidų, užsirašinėti, nes tai jį varžo. Didelį dė-

mesį kreipė į kalbą – reikalaujavo paskaitą skaityti taisyklinga lietuvių kalba, pradėtą sakinį visada užbaigti, sakydavo, jog studentas, užrašęs tik pusę sakinio, nežinos, ar jis pats ką praleido, gal ir labai svarbaus, ir turės be reikalo gaišti laiką aiškindamasis blogą dėstytojo kalbą.

A.Jucys mokydavo ne tik paskaitose. Sunku įsivaizduoti, kiek laiko ir kantrybės jis skirdavo kursiniams, diplominiams bei disertaciniams darbams. Mes, jo mokiniai, jį vadinome *šefu*. Ir išties jis buvo tikras šefas: nuolat vadovavo, nuolat globojo, nuolat kontroliavo. Mūsų laikais pagrindinė teoretikų darbo vieta buvo Teorinės fizikos katedra. Čia, viename kambaryje, dirbome šeši aspirantai ir keletas diplomantų. Pavėluoti ryte niekas nedrįsdavo, nes lygiai devintą valandą prasidėdavo pokalbiai su šefu. Iš katedros pasišalinti nesiryždavome tol, kol profesorius nepasirodydavo vakare. O ateidavo jis skirtingu laiku, net ir vidurnaktį. Tik tada, kai šefas išeidavo namo, I. Glembockis paskelbdavo, jog galime eiti ir mes.

Katedros patalpose, net ir koridoriuose, drausdavo rūkyti; atkreipdavo dėmesį į netvarkingą aprangą. Jis pats karščiausią vasaros dieną į paskaitas eidavo su švarku, virš kurio apykaklės visada būdavo ištraukta marškinių apykaklė. Primindavo, jog marškiniai turi būti tvarkingi, nesusiglamžę. Darydavo pastabas ir studentams dėl jų netinkamos, nekultūringos elgsenos.

Daugelis prof. A.Jucio mokinių stengėsi savo pedagoginiame darbe sekti jo pavyzdžiu, perimti jo metodus, visada prisimindami jo pastabas bei patarimus. Reikėtų nuodugniau patyrinėti jo pedagoginę veiklą, surinkti parengtus paskaitų konspektus ir kitą pedagoginį palikimą.

Rankraštis yra akad. A.Jucio memorialiniame kambaryje

BUVĘS MŪSŲ DIREKTORIUS

JONAS MARTIŠIUS

A.Jucys kiekviena proga skatindavo mokslo darbuotojų entuziazmą, atkaklumą ir atsakomybę...

Tais metais, kai A.Jucys buvo Pedagoginio instituto direktorius, šių eilučių autorius buvo I kurso studentas. Vieną vėlyvo rudens sekmadienį direktorius visiškai ne-